

Những điều chỉnh chính sách phát triển Liên Hợp Quốc trong bối cảnh mới và một số hàm ý với Việt Nam

 TS. NGUYỄN HẢI LƯU

Phó Vụ trưởng Vụ Tổng hợp kinh tế, Bộ Ngoại giao

- NGÀY NHẬN BÀI: 14/10/2022 ● NGÀY GỬI PHẢN BIỆN: 20/10/2022
- NGÀY DUYỆT ĐĂNG: 07/11/2022

Tóm tắt: Năm 2015, để thay thế các Mục tiêu Thiên niên kỷ (MDGs) hết hạn, các quốc gia thành viên Liên hợp quốc (LHQ) đã đề ra 17 Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDGs) nhằm xác lập tầm nhìn, chương trình nghị sự vì phát triển đến năm 2030. Từ đó đến nay, LHQ đã tiếp tục thông qua nhiều thoả thuận, cam kết quốc tế lớn khác trong lĩnh vực phát triển như Công ước khung của LHQ về biến đổi khí hậu (UNFCCC), Chương trình hành động Addis Ababa về tài chính cho phát triển, Khung hành động Sendai về giảm nhẹ rủi ro thiên tai giai đoạn 2015-2030. Quyết tâm, nỗ lực chính trị lớn là vậy song có thể nói tiến độ, kết quả triển khai đang gặp nhiều khó khăn, trở ngại do tác động của môi trường quốc tế bất ổn, hệ lụy đa chiều của đại dịch Covid-19 cùng các thách thức an ninh phi truyền thống ngày một gay gắt. Trong bối cảnh đó, bài viết này sẽ tập trung phân tích, đánh giá xu hướng điều chỉnh chính sách của hệ thống phát triển LHQ sau đại dịch, từ đó đúc kết những kinh nghiệm, hàm ý chính sách để Việt Nam tăng cường khai thác, tranh thủ tốt hơn nguồn lực hỗ trợ của LHQ phục vụ yêu cầu phát triển kinh tế-xã hội thời gian tới.

Từ khóa: Liên hợp quốc, hệ thống phát triển, Việt Nam

I. VAI TRÒ CỦA HỆ THỐNG PHÁT TRIỂN LHQ

Liên hợp quốc (UN) là một tổ chức liên Chính phủ có nhiệm vụ duy trì hòa bình và an ninh quốc tế, thúc đẩy quan hệ hữu nghị giữa các quốc gia, thực hiện sự hợp tác quốc tế, làm trung tâm điều hòa các nỗ lực quốc tế và các mục tiêu chung. Sau chiến tranh thế giới thứ 2, từ trên đồng tro tàn của chủ nghĩa phát xít, nguyện vọng thiêng liêng, cháy bỏng của mọi quốc gia,

dân tộc là có được hoà bình, ổn định bền vững, có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, không còn phải thấp thỏm lo âu bởi bóng ma chiến tranh, xung đột, đói nghèo. Trong bối cảnh đó, đại diện từ 50 quốc gia đã nhóm họp tại San Francisco, bang California, Mỹ từ ngày 25/4-26/6/1945 để dự thảo và ký kết Hiến chương LHQ. Sau khi 5 cường quốc (Trung Quốc, Pháp, Liên Xô, Anh và Mỹ) và phần lớn các nước ký kết phê chuẩn Hiến chương, LHQ chính thức đi vào hoạt động ngày 24/10/1945, đặt trụ

sở tại thành phố New York (Mỹ).

Theo Điều 1 của Hiến chương, LHQ được thành lập nhằm bốn mục tiêu sau: **(i)** Duy trì hoà bình và an ninh quốc tế; **(ii)** Thúc đẩy quan hệ hữu nghị giữa các quốc gia trên cơ sở tôn trọng nguyên tắc bình đẳng về quyền lợi giữa các dân tộc và nguyên tắc dân tộc tự quyết; **(iii)** Thực hiện hợp tác quốc tế thông qua giải quyết các vấn đề quốc tế trong các lĩnh vực kinh tế, xã hội, văn hoá và nhân đạo trên cơ sở tôn trọng các quyền con người và quyền tự do cơ bản cho tất cả mọi người, không phân biệt chủng tộc, màu da, ngôn ngữ và tôn giáo; **(iv)** Xây dựng LHQ làm trung tâm điều hoà các nỗ lực quốc tế vì các mục tiêu chung. Các nguyên tắc hoạt động chủ đạo của LHQ quy định trong Hiến chương là: **(i)** Bình đẳng về chủ quyền quốc gia; **(ii)** Tôn trọng toàn vẹn lãnh thổ và độc lập chính trị quốc gia; **(iii)** Không đe dọa sử dụng vũ lực hoặc sử dụng vũ lực trong quan hệ quốc tế; **(iv)** Không can thiệp vào công việc nội bộ các nước; **(v)** Tôn trọng các nghĩa vụ quốc tế và luật pháp quốc tế; **(vi)** Giải quyết các tranh chấp quốc tế bằng biện pháp hoà bình.

Sau hơn 75 năm hoạt động, LHQ đã trở thành tổ chức toàn cầu lớn nhất hành tinh, đóng vai trò trung tâm trong quản trị toàn cầu, có vai trò và tầm ảnh hưởng tích cực, to lớn đến mọi mặt của đời sống quốc tế và là nền tảng không thể thiếu cho một thế giới hoà bình, thịnh vượng và công bằng hơn. Từ 51 quốc gia thành viên khi được thành lập, LHQ hiện có 193 quốc gia thành viên và trở thành một hệ thống toàn diện gồm 6 cơ quan chính, nhiều cơ quan phụ trợ, 20 tổ chức chuyên môn và 5 Ủy ban kinh tế - xã hội đặt ở các khu vực, cùng hàng chục quỹ và chương trình, hoạt động trên tất cả các lĩnh vực. Những dấu ấn nổi bật của LHQ trong lĩnh vực phát triển phải kể đến là từ năm 1960, Đại Hội đồng LHQ đã liên

SAU HƠN 75 NĂM HOẠT ĐỘNG, LHQ ĐÃ TRỞ THÀNH TỔ CHỨC TOÀN CẦU LỚN NHẤT HÀNH TINH, ĐÓNG VAI TRÒ TRUNG TÂM TRONG QUẢN TRỊ TOÀN CẦU, CÓ VAI TRÒ VÀ TẦM ẢNH HƯỞNG TÍCH CỰC, TO LỚN ĐẾN MỌI MẶT CỦA ĐỜI SỐNG QUỐC TẾ VÀ LÀ NỀN TẢNG KHÔNG THỂ THIẾU CHO MỘT THẾ GIỚI HOÀ BÌNH, THỊNH VƯỢNG VÀ CÔNG BẰNG HƠN.

tiếp đề ra các chiến lược phát triển cho từng thập kỷ nhằm huy động hợp tác quốc tế cho các mục tiêu phát triển chung, nhất là ở các nước đang phát triển. Phát huy lợi thế về kinh nghiệm chuyên môn và sự hiện diện phủ khắp toàn cầu, các tổ chức LHQ đã hỗ trợ trực tiếp về vốn, tri thức, kinh nghiệm đổi mới sáng tạo cho các nỗ lực phát triển kinh tế, xã hội, văn hoá, giáo dục và y tế trên khắp thế giới. LHQ còn là diễn đàn trao đổi những vấn đề lớn về kinh tế, phát triển và bình đẳng trong đời sống quốc tế, xác lập những mục tiêu chung vì lợi ích của người dân trên thế giới, trong đó tiêu biểu là các Mục tiêu MDGs và SDGs cùng nhiều khuôn khổ chính sách thiết thực khác.

Hệ thống phát triển LHQ chính là “xương sống” và công cụ chủ đạo của LHQ để cụ thể hoá chức năng, nhiệm vụ trong lĩnh vực phát triển, bao gồm 5 nhóm cơ quan/tổ chức sau:

(i) Các cơ quan hoạch định chính sách và đề ra các quy chế trực thuộc Đại hội đồng (ĐHĐ);

(ii) Các Quỹ và Chương trình thuộc ĐHĐ LHQ;

(iii) Các nhóm cơ quan khác như Văn phòng Cao uỷ LHQ về nhân quyền...;

(iv) Các cơ quan chuyên môn của hệ thống LHQ;

(v) Các thể chế thuộc hệ thống Bretton Woods.

II. BỐI CẢNH QUỐC TẾ TỪ NĂM 2015 ĐẾN NAY VÀ QUÁ TRÌNH ĐIỀU CHỈNH CHÍNH SÁCH VỀ HỢP TÁC PHÁT TRIỂN CỦA LHQ

Kể từ khi các mục tiêu SDGs ra đời đến nay, thế giới đã và đang chứng kiến rất nhiều biến động, bất lường phức tạp, ảnh hưởng nhiều mặt đến lợi ích an ninh, phát triển của các quốc gia cũng như vai trò, hoạt động của LHQ trong lĩnh vực phát triển. Cụ thể:

Thứ nhất, cùng với sự phát triển mạnh mẽ không thể đảo ngược của quá trình toàn cầu hoá, thế giới cũng đang chứng kiến xu hướng chống lại hoặc mất niềm tin vào toàn cầu hoá. Sự nổi lên của chủ nghĩa dân túy, dân tộc cực đoan và sự quay lại của chủ nghĩa bảo hộ ở một bộ phận quốc gia đặt ra nhiều khó khăn cho chủ nghĩa đa phương nói chung và LHQ nói riêng. Theo đó, chính sách đối ngoại của các nước này bị điều chỉnh theo hướng tập trung vào các vấn đề bên trong, giảm cam kết bên ngoài, giảm trách nhiệm với các vấn đề chung, giảm ủng hộ đối với các thể chế đa phương – trong đó có LHQ và các thể chế kinh tế - tài chính quốc tế. Một ví dụ rõ nét là nước Mỹ dưới thời Tổng thống Trump đã từng theo đuổi cách tiếp cận “đa phương chọn lọc”, “rút lui”, “giảm can dự” và tùy vào việc xác định lợi ích, đã rút ra khỏi một số cơ chế như Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), Tổ chức UNESCO, Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu, Kế hoạch hành động toàn diện chung (JCPOA) về vấn đề hạt nhân Iran.

Thứ hai, xung đột, bất ổn, tranh chấp biên giới lãnh thổ, tài nguyên thiên nhiên vẫn tiếp diễn ở nhiều quốc gia, khu vực, trong khi cạnh tranh nước lớn, đặc biệt là sự gia tăng cạnh tranh Mỹ - Trung, Mỹ - Nga đang có xu hướng phân rã quá trình liên kết toàn cầu. Không phải ngẫu nhiên mà từ đầu nhiệm kỳ của mình, Tổng Thư ký LHQ António Guterres đã liên tục phát đi cảnh báo về nguy cơ “Đại phân tách” (Great Fracture) khi thế giới bị chia rẽ, phân tuyến bởi cạnh tranh nước lớn, bị cuốn vào những cuộc khủng hoảng đa chiều về khí hậu, đói nghèo, bất bình đẳng, phân hoá giàu - nghèo. Mới đây nhất, xung đột Nga-Ukraine đã và đang gây ra nhiều thiệt hại về sinh mạng và cơ sở vật chất của người dân, ảnh hưởng tiêu cực nhiều mặt đến hoà bình, ổn định ở châu Âu cũng như an ninh kinh tế, thương mại, tài chính, năng lượng, lương thực toàn cầu. Cuộc xung đột này còn là tâm điểm gây chia rẽ tại các diễn đàn đa phương, khiến các diễn đàn chuyên môn của LHQ bị chính trị hóa, đứng trước nguy cơ có thể bị tê liệt một phần hoạt động hoặc đổ vỡ các quan hệ hợp tác phát triển trước đó.

Thứ ba, nhiều vấn đề toàn cầu nổi lên mang tính đa diện, phức tạp, tác động đến nhiều mặt của đời sống quốc tế, đòi hỏi cộng đồng quốc tế phải hợp tác đề ra những cách tiếp cận mới, toàn diện, hiệu quả hơn để giải quyết kịp thời và thoả đáng, đặc biệt là các thách thức an ninh phi truyền thống như dịch bệnh, biến đổi khí hậu, an ninh nguồn nước, an ninh lương thực, an ninh biển, tội phạm xuyên quốc gia, an ninh mạng, di cư không chính thức.

Bối cảnh nói trên đã tác động không nhỏ đến những thành quả đã đạt được và làm trầm trọng những thách thức, khó khăn để hoàn thành các SDG còn lại đến năm 2030, nhất là các mục tiêu: xóa nghèo (SDG 1); xóa đói (SDG 2); sức khỏe tốt và cuộc sống hạnh phúc (SDG 3); giáo dục có

chất lượng (SDG 4); bình đẳng giới (SDG 5); tăng trưởng kinh tế và việc làm bền vững (SDG 8); bất bình đẳng xã hội (SDG 10). Năm 2020, lần đầu tiên tỷ lệ đói nghèo toàn cầu tăng trở lại sau 22 năm; khoảng 124 triệu người rơi vào cảnh đói nghèo cùng cực; có thêm 101 triệu trẻ em bị thất học và mù chữ. Nguy cơ suy thoái kinh tế toàn cầu cũng sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng huy động nguồn lực tài chính, công nghệ dành cho các nỗ lực ứng phó với biến đổi khí hậu, phát triển bền vững, chuyển đổi kinh tế. Nghịch lý là chi tiêu quân sự toàn cầu lại liên tục tăng trong 07 năm qua, đạt mức kỷ lục 2,1 nghìn tỷ USD năm 2021, càng làm hao hụt đi nguồn lực dành cho hợp tác phát triển.

Thứ tư, trong bối cảnh tình hình thế giới biến động liên tục, các hình thức tập hợp lực lượng mới ngày càng linh hoạt, xuất hiện thêm nhiều cơ chế đa phương mới, với các chủ thể mới và nguồn lực mới để giải quyết các vấn đề liên quan đến quản trị khu vực và toàn cầu, đặc biệt là các tổ chức khu vực và tiểu khu vực, các Quỹ toàn cầu, liên minh, nhóm đồng quan điểm, các công ty, tập đoàn xuyên quốc gia. Điều này vô hình chung ảnh hưởng đến năng lực, khả năng phát huy vai trò, đóng góp chủ đạo của LHQ trong hợp tác phát triển, nhất là khi LHQ gặp nhiều hạn chế về nguồn lực, phải căng trải hoạt động trên nhiều lĩnh vực toàn cầu rất phức tạp, đồng thời đòi hỏi LHQ phải cải tổ mạnh mẽ hoạt động để thích ứng hiệu quả với yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Trước bối cảnh nhiều thách thức nói trên, LHQ đã tiến hành nhiều điều chỉnh chính sách để góp phần thực hiện hiệu quả hơn các SDGs và giải quyết các vấn đề toàn cầu, cụ thể trên một số phương diện chính như sau:

Thứ nhất, đưa ra những thông điệp

MỚI ĐÂY, NGÀY 4/5/2022, LHQ CÔNG BỐ MỘT CHƯƠNG TRÌNH QUAN TRỌNG, ĐÓ LÀ KẾ HOẠCH HÀNH ĐỘNG NĂNG LƯỢNG TỚI NĂM 2025 (UN-ENERGY PLAN OF ACTION) VỚI SỰ THAM GIA CỦA GẦN 30 CƠ QUAN LHQ NHẪM THÚC ĐẨY QUÁ TRÌNH CHUYỂN ĐỔI SANG NĂNG LƯỢNG SẠCH TRÊN TOÀN CẦU, GÓP PHẦN TRIỂN KHAI MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÀ ỨNG PHÓ VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU.

chính trị quan trọng về củng cố chủ nghĩa đa phương và đoàn kết toàn cầu, ban hành các kế hoạch và thành lập các quỹ cứu trợ, ứng phó khẩn cấp về kinh tế - xã hội, nhân đạo và y tế. Nổi bật là trong cuộc chiến chống Covid-19, Tổng Thư ký LHQ AntónioGutterres đã đưa ra thông điệp kêu gọi thực thi lệnh ngừng bắn toàn cầu; công bố Kế hoạch ứng phó nhân đạo toàn cầu đối với Covid-19 và Quỹ Ứng phó và Phục hồi Covid-19 của LHQ. WHO cùng Quỹ Liên hợp quốc và Quỹ Từ thiện Thụy Sĩ đã thành lập “Quỹ ứng phó COVID-19” để cung cấp hơn 2 triệu dụng cụ bảo hộ cá nhân tới 74 quốc gia, hơn 900.000 khẩu trang, 1 triệu găng tay, 17.000 kính bảo hộ tới 133 quốc gia; đồng thời cùng Liên minh toàn cầu về vắc-xin và tiêm chủng (GAVI) và Liên minh Đổi mới sáng tạo sẵn sàng cho dịch bệnh (CEPI) đã thành lập cơ chế COVAX nhằm thúc đẩy quá trình phát triển, sản xuất vắc-xin phòng COVID-19.

Các tổ chức phát triển khác của LHQ cũng chung tay khi đưa ra các quyết sách,

hỗ trợ cụ thể trong lĩnh vực chuyên môn của mình. Đơn cử, UNESCO phát động chiến dịch “Liên minh toàn cầu vì Giáo dục” nhằm hỗ trợ kiến thức, công nghệ và phương tiện dạy học từ xa trong bối cảnh hơn 1,5 tỷ học sinh ở 165 quốc gia phải nghỉ học kéo dài vì dịch bệnh. WIPO, WTO và WHO cho ra mắt nền tảng hỗ trợ kỹ thuật 3 bên về công nghệ y tế, trong đó tiêu biểu là các đề xuất, ứng dụng giúp gỡ bỏ các rào cản về sở hữu trí tuệ đối với vắc-xin phòng Covid-19. UNDP tích cực hỗ trợ các nước đang phát triển tìm nguồn cung cấp và mua sắm trang thiết bị y tế, xây dựng các trung tâm cách ly, cung cấp robot chống dịch thông minh; hỗ trợ tìm kiếm việc làm, tạo mối liên kết giữa nông dân và thị trường thông qua các sàn thương mại điện tử.

Thứ hai, đẩy mạnh tư vấn chính sách, giải pháp và đề xuất nhiều sáng kiến nhằm thuận lợi hoá hợp tác phát triển quốc tế, giúp các quốc gia sớm hồi phục và phát triển bền vững hậu đại dịch. Ở bình diện toàn cầu, các khuyến nghị của LHQ tập trung vào: xây dựng và thực hiện gói kích thích tài khoá ở mức hai chữ số % của GDP thế giới (lần đầu tiên trong lịch sử) nhằm khắc phục khủng hoảng cung-cầu; chống chủ nghĩa bảo hộ, duy trì thương mại mở, dỡ bỏ các hàng rào thuế quan và phi thuế quan đang cản trở việc cung cấp thuốc men, thiết bị y tế cho các nước chịu ảnh hưởng; tăng cường hỗ trợ phát triển kinh tế ở các nước đang phát triển, tính tới dân giảm, hoàn đổi, tái cơ cấu hoặc xoá nợ đối với các nước kém phát triển, thu nhập thấp hoặc các nước chịu ảnh hưởng nặng nề của xung đột; cải thiện các vấn đề xã hội, giáo dục, y tế, việc làm để bảo đảm tốt hơn quyền con người. Ngày 4/5/2022, LHQ công bố Kế hoạch hành động năng lượng tới năm 2025 (UN-Energy Plan of Action) với sự tham gia của gần 30 cơ quan LHQ nhằm thúc đẩy quá trình chuyển đổi sang

năng lượng sạch trên toàn cầu, góp phần triển khai SDGs và ứng phó với biến đổi khí hậu.

Ở bình diện chuyên môn, hệ thống phát triển LHQ cũng có những đóng góp rất thực chất: UNDP tích cực lồng ghép cách tiếp cận toàn hệ thống (whole-of-government) và toàn xã hội (whole-of-society) trong các khung chương trình hợp tác quốc gia. UNICEF phát động chiến dịch toàn cầu về bảo vệ quyền trẻ em, nhất là quyền được giáo dục và chăm sóc y tế. UNFPA tăng cường các chiến dịch tuyên truyền toàn cầu về sức khoẻ sinh sản, chống bạo lực và bảo vệ quyền lợi của thanh niên. ILO, UNESCAP đưa ra nhiều khuyến nghị, cảnh báo về bảo đảm an sinh xã hội, nhất là hệ thống y tế và bảo trợ xã hội, từ đó vừa bình ổn thu nhập của người tiêu dùng, kích cầu và phục hồi kinh tế, vừa hạn chế nguy cơ bất ổn xã hội bùng phát, nhất là ở châu Á-Thái Bình Dương. FAO, WFP tư vấn các quốc gia tăng cường hợp tác nhằm thúc đẩy an ninh lương thực, bảo đảm các chuỗi cung ứng, sản xuất, phân phối; giảm tình trạng thất thoát, lãng phí lương thực, sử dụng hợp lý tài nguyên thiên nhiên, chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi để nâng cao hiệu quả sản xuất, canh tác.

Thứ ba, chủ trì tổ chức nhiều Hội nghị quốc tế quan trọng (cả trực tuyến và trực tiếp) nhằm tập hợp đồng thuận, gợi mở những định hướng và giải pháp tăng cường hợp tác quốc tế trong giải quyết các vấn đề toàn cầu. Gần đây nhất, có thể kể đến Phiên họp đặc biệt của LHQ về ứng phó với đại dịch COVID (tháng 12/2020), Hội nghị cấp cao về khí hậu và tài chính (tháng 9/2021); Hội nghị cấp cao về vắc-xin COVID-19 trong khuôn khổ Đại hội đồng LHQ (tháng 9/2021), Hội nghị thượng đỉnh về hệ thống lương thực (tháng 9/2021), Hội nghị cấp cao về biến đổi khí hậu (tháng 10/2021), Hội nghị LHQ về biến đổi khí hậu lần thứ 26 - COP26 (tháng

VIỆT NAM LUÔN COI LHQ LÀ ĐỐI TÁC TIN CẬY HÀNG ĐẦU VÌ HOÀ BÌNH, HỢP TÁC PHÁT TRIỂN TRÊN THẾ GIỚI VÀ NGƯỜI BẠN TIN CẬY, GẮN BÓ LÂU DÀI CỦA VIỆT NAM TRONG MỌI CHẶNG ĐƯỜNG PHÁT TRIỂN ĐẤT NƯỚC; ĐỒNG THỜI CAM KẾT LÀ ĐỐI TÁC TIN CẬY, TRÁCH NHIỆM VÀ HIỆU QUẢ CỦA LHQ, SẴN SÀNG ĐÓNG GÓP HẾT SỨC MÌNH CHO CÔNG VIỆC CHUNG CỦA LHQ VÀ VÌ HOÀ BÌNH, AN NINH VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG TRÊN THẾ GIỚI.

11/2021), Hội nghị cấp cao về hỗ trợ thực hiện mục tiêu SDG14 về bảo tồn và sử dụng bền vững đại dương, biển và nguồn lợi biển (tháng 6/2022). Qua đây, LHQ đã giúp củng cố nhận thức chung của cộng đồng quốc tế về nhiều xu hướng chuyển đổi đang định hình mạnh mẽ sau đại dịch và ngày càng tác động sâu rộng đến phát triển dài hạn của các quốc gia như yêu cầu chuyển đổi mô hình tăng trưởng theo hướng xanh, sạch, chuyển đổi số, kinh tế số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, xử lý cấp bách nhiều vấn đề an ninh phi truyền thống như biến đổi khí hậu, năng lượng, lương thực, ô nhiễm môi trường (rác thải nhựa đại dương). Với vai trò kết nối của LHQ, các cơ chế hợp tác song phương và đa phương tiếp tục được củng cố với các kết quả cụ thể. Chẳng hạn, tại COP26, gần 150 quốc gia đã cam kết đưa mức phát thải ròng về “0” vào giữa thế kỷ; hơn 100 quốc gia tham gia cam kết giảm phát thải khí methane toàn cầu vào năm 2030 so với năm 2010; 142 quốc gia tham gia Tuyên bố Glasgow của các nhà lãnh đạo về rừng và sử dụng đất; gần 50 quốc gia tham gia Tuyên bố toàn cầu về chuyển đổi điện than sang năng lượng sạch.

Thứ tư, tích cực xây dựng tầm nhìn, đổi mới định hướng ưu tiên hoạt động nhằm phát huy hơn nữa vai trò trung tâm của LHQ trong quản trị toàn cầu. Đáng chú

ý hiện nay, Tổng Thư ký LHQ đã công bố Báo cáo Chương trình nghị sự chung của chúng ta (Báo cáo OCA), trong đó liệt kê các định hướng lớn đối với hoạt động của LHQ trong ít nhất 25 năm tới. Theo đó, LHQ sẽ tập trung vào 06 thông điệp chính sách chính nhằm thúc đẩy thực hiện các thỏa thuận quốc tế hiện nay, trong đó bao gồm các Mục tiêu SDGs, cụ thể là: (i) Thúc đẩy đoàn kết, hợp tác quốc tế, củng cố chủ nghĩa đa phương; (ii) Xây dựng một tương lai xanh hơn, an toàn hơn và tốt đẹp hơn, trong đó cần có phục hồi bền vững, thân thiện với môi trường, bảo đảm an sinh xã hội; (iii) Củng cố “Khế ước Xã hội” dựa trên nền tảng gắn kết toàn xã hội; (iv) Trao quyền, huy động sự tham gia của thanh niên vào mọi tiến trình phát triển; (v) Thúc đẩy một thỏa thuận toàn cầu để cung cấp các tài sản chung toàn cầu cho tất cả; và (vi) Nâng cao khả năng thích ứng của LHQ thông qua một hệ thống đa phương kết nối, bao trùm và hiệu quả hơn.

Điểm mới của Báo cáo trên là làm nổi bật khía cạnh liên thế hệ, nhu cầu xây dựng, thiết kế các chính sách hướng tới phục hồi, phát triển bền vững hậu đại dịch, gắn kết hài hòa giữa các yếu tố an ninh, môi trường, xã hội và con người. Nếu được triển khai thì những khuyến nghị này sẽ góp phần thúc đẩy các chuẩn mực chung về tư duy, hành động toàn cầu và tác động

lâu dài đến quá trình điều chỉnh chính sách phát triển của các quốc gia.

III. MỘT SỐ HÀM Ý CHÍNH SÁCH CHO VIỆT NAM

Trong suốt chiều dài 45 năm kể từ khi Việt Nam chính thức trở thành thành viên LHQ (1977 - 2022), quan hệ hợp tác nhiều mặt Việt Nam - LHQ không ngừng được củng cố và tăng cường. Việt Nam luôn coi LHQ là đối tác tin cậy hàng đầu vì hoà bình, hợp tác phát triển trên thế giới và người bạn tin cậy, gắn bó lâu dài của Việt Nam trong mọi chặng đường phát triển đất nước; đồng thời cam kết là đối tác tin cậy, trách nhiệm và hiệu quả của LHQ, sẵn sàng đóng góp hết sức mình cho công việc chung của LHQ và vì hoà bình, an ninh và phát triển bền vững trên thế giới.

Thực hiện đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa phương hoá, đa dạng hoá, chủ động tham gia và phát huy vai trò tại các cơ chế đa phương, đặc biệt là ASEAN và LHQ Việt Nam cần chú trọng một số nội dung sau:

Thứ nhất, tiếp tục điều chỉnh tư duy, cách nhìn nhận và từ đó điều chỉnh phương thức tranh thủ hợp tác với hệ thống phát triển LHQ tương xứng với vai trò, vị thế và lợi thế của LHQ trong quản trị toàn cầu. Nhìn lại lịch sử, LHQ là đầu tàu (hub) khởi xướng rất nhiều ý tưởng, bài học kinh nghiệm hay và những hướng tiếp cận mới, toàn diện hơn về an ninh, phát triển, xã hội ngay từ giữa thế kỷ trước như phát động liên tiếp 04 thập kỷ (1960 - 1990) nhằm thu hẹp khoảng cách phát triển giữa các quốc gia, Chiến lược sức khoẻ cho mọi người (WHO), Chiến dịch tiêm chủng toàn cầu cho trẻ em (UNICEF), Chương trình nghị sự vì hoà bình (1992), Chương trình nghị sự vì phát triển (1995)...; phổ cập hoá cách tiếp cận lấy con người làm trung tâm và khái niệm phát triển bền vững qua 08 MDGs và 17 SDGs; là cơ chế “cảnh báo sớm” về nhiều vấn đề toàn cầu cấp bách như môi trường,

suy thoái đa dạng sinh học, đói nghèo, bất bình đẳng. Rất nhiều khuyến nghị, cảnh báo của LHQ về ngăn ngừa xung đột, bảo đảm an sinh xã hội, vai trò của y tế, giáo dục, bảo vệ quyền của các nhóm đối tượng dễ bị tổn thương, hỗ trợ các nước đang và kém phát triển, thúc đẩy tự do hoá thương mại... đều chứng tỏ giá trị thực tiễn, thậm chí nếu một số khuyến nghị lớn của LHQ (như đầu tư thích đáng cho mục tiêu SDG3 về chống các bệnh truyền nhiễm, bảo vệ sức khoẻ cộng đồng) hay đẩy mạnh cắt giảm khí phát thải gây hiệu ứng nhà kính, chuyển đổi mạnh sang năng lượng sạch và công nghệ thân thiện với môi trường được chú trọng đúng mức hơn thì quy mô thách thức đã có thể giảm đi phần nào.

Ngày nay, cho dù gặp nhiều khó khăn, trở ngại vì xu hướng cạnh tranh nước lớn, hạn chế về nguồn lực và sự gia tăng ảnh hưởng của các chủ thể quản trị toàn cầu khác song LHQ vẫn chứng tỏ là trung tâm điều hoà các nỗ lực đa phương, là “vườn ươm” và chất xúc tác, dẫn xuất những ý tưởng đổi mới sáng tạo, kết nối quan hệ đối tác toàn cầu trong thích ứng, đón đầu các xu hướng phát triển mới, lớn của thế giới hậu Covid-19 như tăng trưởng xanh, bao trùm, kinh tế tuần hoàn, chuyển đổi số, chuyển đổi năng lượng sạch, giải quyết bền vững các vấn đề xã hội.

Chính vì vậy, cần có nhận thức biện chứng, thống nhất và toàn diện, không còn bó hẹp từ thang đo là quy mô tài chính mà LHQ mang lại (45 năm qua, toàn bộ hệ thống LHQ hỗ trợ Việt Nam hơn 2 tỷ USD), mà cần mở rộng, coi trọng thoả đáng những giá trị gia tăng thực sự của LHQ là tri thức, kinh nghiệm, tư vấn chính sách và khả năng kết nối nguồn lực, quan hệ rộng rãi với các đối tác phát triển quốc tế. Có được cách nhìn như vậy thì chúng ta sẽ định vị được đúng mức vai trò, vị thế của quan hệ Việt Nam - LHQ trong tổng thể công tác đối ngoại đa phương cũng như

trong khai thác, tranh thủ tốt hơn các cơ hội hợp tác để phục vụ tiến trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Thứ hai, chủ động, mạnh dạn và tích cực hơn nữa trong tham gia khởi xướng, dẫn dắt, đóng vai trò nòng cốt và “định hình luật chơi” tại các tổ chức thuộc hệ thống phát triển LHQ khi có điều kiện phù hợp, từ đó góp phần nâng cao uy tín, vị thế đất nước, tranh thủ các cơ hội hợp tác, không bị “chậm chân”, lỡ nhịp hoặc tụt lại với những xu hướng phát triển mới của thời đại. Giống như các chủ thể của quản trị toàn cầu khác, LHQ cũng đang trong quá trình chuyển đổi chính sách, hoạt động để thích ứng hiệu quả hơn với bối cảnh rất nhiều biến chuyển. Quan tâm, kỳ vọng của các quốc gia vào chủ nghĩa đa phương ngày càng lớn, tần suất, tốc độ và phạm vi đề xuất các ý tưởng, sáng kiến về hợp tác phát triển chuyên ngành tại các cơ quan, tổ chức LHQ ngày càng gia tăng, đồng nghĩa với việc Việt Nam phải tổ chức nghiên cứu sâu, bài bản và “đeo bám” diễn đàn, đối tác thường xuyên để nắm vững chiều hướng phát triển của vấn đề, đúc kết kinh nghiệm và chính sách của các nước nhằm điều chỉnh kịp thời chính sách, vận dụng phù hợp vào điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của Việt Nam.

Mỗi tổ chức phát triển LHQ đều có những thế mạnh, lợi thế so sánh riêng và cả những lợi thế đan xen với nhau để ta tranh thủ khai thác phục vụ những ưu tiên, định hướng phát triển lớn của đất nước. Ví dụ, với UNDP, đó là những tư vấn chính sách, hỗ trợ kỹ thuật về cải cách thể chế, giảm nghèo bền vững, chuyển đổi năng lượng, chuyển đổi số, xây dựng chiến lược tài chính khí hậu, với WHO, là nâng cao năng lực cảnh báo, phát hiện và xử lý các loại bệnh truyền nhiễm và tình huống có khủng hoảng dịch bệnh, phát triển tiêm chủng mở rộng, tiếp nhận chuyển giao công nghệ sản xuất vaccine. Với UNDP,

CHÚNG TA CẦN NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG BỘ LẬP TRƯỜNG KHUNG VỀ CÁC VẤN ĐỀ TOÀN CẦU, CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG ĐỂ SỬ DỤNG THỐNG NHẤT, LIÊN THÔNG TẠI CÁC DIỄN ĐÀN CÙNG NHƯ TRONG CÁC TRAO ĐỔI, TIẾP XÚC QUỐC TẾ.

UNICEF, UNFPA, UNWOMEN, UNESCO, là tư vấn về chính sách bảo đảm an sinh xã hội, bảo vệ các nhóm dễ bị tổn thương, lồng ghép giới, bình đẳng giới, phòng chống bạo lực gia đình và trẻ em, phát triển giáo dục, khoa học công nghệ. Với *FAO, IFAD, ILO, UNIDO*, là kinh nghiệm phát triển thị trường việc làm, chính sách hướng nghiệp và an sinh xã hội bền vững, chuyển đổi chuỗi cung ứng về sản xuất, tiêu dùng, phát triển kinh tế tuần hoàn và công nghệ thông minh. Với *UNDP, UNEP, WMO, IMO*, là tư vấn và hợp tác về triển khai SDG14 (bảo tồn và sử dụng bền vững các đại dương, biển và tài nguyên biển), phát triển kinh tế biển, quản lý rủi ro thiên tai, xử lý rác thải nhựa đại dương.

Ở tầm khu vực và quốc tế, Việt Nam cần tăng cường đăng cai và chủ trì các sự kiện, hội nghị đa phương về ứng phó với các vấn đề toàn cầu có nhiều tác động trực tiếp đến lợi ích an ninh, phát triển của Việt Nam; tham gia, thúc đẩy các khuôn khổ hợp tác mới về xử lý các thách thức an ninh phi truyền thống thông qua hợp tác Nam-Nam, hợp tác ba bên Việt Nam – LHQ - quốc gia/đối tác phát triển quốc tế, đối tác công-tư (PPP); tích cực khởi xướng và dẫn dắt các sáng kiến quốc tế trong lĩnh

vực an ninh phi truyền thống.

Thứ ba, xây dựng và củng cố cách tiếp cận liên ngành, liên lĩnh vực và cơ chế trao đổi thông tin, phối hợp, gắn kết giữa các Bộ ngành, địa phương, doanh nghiệp và người dân, tạo sức mạnh tổng hợp trong nhận diện các xu hướng phát triển, thực thi các cam kết, chuẩn mực quốc tế về ứng phó với các vấn đề toàn cầu cấp bách, trong đó có các Mục tiêu SDGs. Đây là vấn đề có ý nghĩa tiên quyết do ngày nay, tiến độ và kết quả triển khai SDGs và các cam kết quốc tế lớn khác đòi hỏi sự liên thông, kết nối chặt chẽ giữa các nội hàm an ninh, phát triển và quyền con người. Các thách thức an ninh phi truyền thống có tầm ảnh hưởng trên phạm vi khu vực và toàn cầu, không

còn bị giới hạn bởi không gian hay thời gian, không phân biệt biên giới lãnh thổ, tác động toàn diện trên nhiều lĩnh vực của cuộc sống, thậm chí có thể tác động cộng hưởng với các thách thức an ninh truyền thống.

Do vậy, chúng ta cần nghiên cứu xây dựng Bộ lập trường khung về các vấn đề toàn cầu, các thách thức an ninh phi truyền thống để sử dụng thống nhất, liên thông tại các diễn đàn cũng như trong các trao đổi, tiếp xúc quốc tế. Ví dụ, trong vấn đề biến đổi khí hậu, chúng ta cần xác định Việt Nam có lợi ích thiết thân, cốt yếu trong việc thực hiện Thỏa thuận Paris và cam kết đạt phát thải ròng bằng 0 vào năm 2050, từ đó có lập trường tranh thủ tài chính, công

MỖI TỔ CHỨC PHÁT TRIỂN LHQ ĐỀU CÓ NHỮNG THỂ MẠNH, LỢI THẾ SO SÁNH RIÊNG VÀ CẢ NHỮNG LỢI THẾ ĐAN XEN VỚI NHAU ĐỂ TA TRANH THỦ KHAI THÁC PHỤC VỤ NHỮNG ƯU TIÊN, ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN LỚN CỦA ĐẤT NƯỚC. VÍ DỤ, VỚI UNDP, ĐÓ LÀ NHỮNG TƯ VẤN CHÍNH SÁCH, HỖ TRỢ KỸ THUẬT VỀ CẢI CÁCH THỂ CHẾ, GIẢM NGHÈO BỀN VỮNG, CHUYỂN ĐỔI NĂNG LƯỢNG, CHUYỂN ĐỔI SỐ, XÂY DỰNG CHIẾN LƯỢC TÀI CHÍNH KHÍ HẬU, VỚI WHO, LÀ NÂNG CAO NĂNG LỰC CẢNH BÁO, PHÁT HIỆN VÀ XỬ LÝ CÁC LOẠI BỆNH TRUYỀN NHIỄM VÀ TÌNH HUỐNG CÓ KHỦNG HOẢNG DỊCH BỆNH, PHÁT TRIỂN TIÊM CHỦNG MỞ RỘNG, TIẾP NHẬN CHUYỂN GIAO CÔNG NGHỆ SẢN XUẤT VACCINE. VỚI UNDP, UNICEF, UNFPA, UNWOMEN, UNESCO, LÀ TƯ VẤN VỀ CHÍNH SÁCH BẢO ĐẢM AN SINH XÃ HỘI, BẢO VỆ CÁC NHÓM DỄ BỊ TỔN THƯƠNG, LỒNG GHÉP GIỚI, BÌNH ĐẲNG GIỚI, PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH VÀ TRÉ EM, PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC, KHOA HỌC CÔNG NGHỆ. VỚI FAO, IFAD, ILO, UNIDO, LÀ KINH NGHIỆM PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG VIỆC LÀM, CHÍNH SÁCH HƯỚNG NGHIỆP VÀ AN SINH XÃ HỘI BỀN VỮNG, CHUYỂN ĐỔI CHUỖI CUNG ỨNG VỀ SẢN XUẤT, TIÊU DÙNG, PHÁT TRIỂN KINH TẾ TUẦN HOÀN VÀ CÔNG NGHỆ THÔNG MINH. VỚI UNDP, UNEP, WMO, IMO, LÀ TƯ VẤN VÀ HỢP TÁC VỀ TRIỂN KHAI SDG14 (BẢO TỒN VÀ SỬ DỤNG BỀN VỮNG CÁC ĐẠI DƯƠNG, BIỂN VÀ TÀI NGUYÊN BIỂN), PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN, QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI, XỬ LÝ RÁC THẢI NHỰA ĐẠI DƯƠNG

nghệ quốc tế cho thích ứng với biến đổi khí hậu, chuyển đổi sang năng lượng tái tạo, giảm điện than. Hay là quốc gia có tới 6/30 hệ thống sông lớn với 85% tổng trữ lượng nước mặt có nguồn chảy từ bên ngoài lãnh thổ đất nước, chúng ta cần tăng cường xây dựng cơ chế hợp tác song phương về quản lý, sử dụng nguồn nước xuyên biên giới, hoạt động phát triển thủy điện, khai thác nguồn nước trên các lưu vực sông quốc tế; xây dựng các khuôn khổ hợp tác mới với các quốc gia, tổ chức, đối tác quốc tế, cũng như các cơ chế giải quyết tranh chấp, xung đột nguồn nước xuyên biên giới; đẩy mạnh công tác ngoại giao về nước với các quốc gia có chung nguồn nước với Việt Nam và các đối tác quốc tế khác thông qua đối mới sáng tạo, sáng kiến trong cách tiếp cận quản lý, sử dụng, khai thác hiệu quả, bền vững nguồn nước xuyên biên giới. Đồng thời, Việt Nam cũng là một quốc gia nằm ở hạ nguồn sông Mê Công và có vùng đồng bằng sông Cửu Long - vựa lúa của cả nước và Đông Nam Á đang chịu tác động nghiêm trọng của biến đổi khí hậu, xâm nhập mặn và ô nhiễm đất đai, chúng ta cần đặc biệt coi trọng mở rộng và nâng cao hiệu quả hợp tác về sông Mê Công, cùng các nước ven sông đề xuất và triển khai các chương trình hợp tác trong khuôn khổ Ủy hội sông Mê Công quốc tế, Hợp tác tiểu vùng Mê Công mở rộng, Chiến lược hợp tác kinh tế ACMECS, hợp tác Mê Công với các đối tác như WB, ADB, Nhật Bản, Hàn Quốc, Hoa Kỳ...

Thứ tư, tiếp tục hoàn thiện hành lang pháp lý, đổi mới thể chế, chính sách để tranh thủ tốt hơn nguồn lực hỗ trợ của hệ thống phát triển LHQ. Đặc thù mới hiện nay là các tổ chức LHQ có xu hướng phải dựa nhiều vào nguồn hỗ trợ tài chính của các Quỹ toàn cầu để đảm bảo kinh phí. Tuy nhiên, trên thực tế, các quy trình tiếp nhận viện trợ không hoàn lại tại Việt Nam thường kéo dài, khiến các tổ chức LHQ

đánh mất cơ hội nhận tiền tài trợ từ các Quỹ toàn cầu khi các buổi đấu thầu dự án tại các Quỹ toàn cầu là rất cạnh tranh và có diễn biến nhanh. Trong khi đó, các tổ chức LHQ không thể thực hiện dự án nếu như chưa có chủ trương thực hiện dự án; đã có nhiều trường hợp các tổ chức LHQ phải trả lại tiền dự án cho các Quỹ toàn cầu do không đáp ứng được quy định sử dụng và khung thời gian giải ngân của các Quỹ toàn cầu này.

Do đó, các Bộ ngành chức năng của Việt Nam cần nghiên cứu, xây dựng hướng dẫn bổ sung chính sách về quản lý và sử dụng vốn hỗ trợ phát triển chính thức (ODA) và vốn vay ưu đãi của nhà tài trợ nước ngoài về quản lý sử dụng viện trợ không hoàn lại không thuộc hỗ trợ phát triển chính thức của các cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài dành cho Việt Nam; về tiếp nhận, quản lý và sử dụng viện trợ quốc tế khẩn cấp để cứu trợ và khắc phục hậu quả thiên tai và các văn bản pháp lý liên quan nhằm đơn giản hóa việc huy động, sử dụng và quản lý vốn ODA không hoàn lại từ các quỹ toàn cầu; duy trì tiếp xúc trao đổi với các tổ chức LHQ để nắm bắt quy trình, cùng tháo gỡ vướng mắc phát sinh.

Thứ năm, bên cạnh việc tháo gỡ, khai thông các “điểm nghẽn” về tư duy và thể chế thì nguồn lực con người có ý nghĩa then chốt, quyết định để chuyển hoá thành những quyết sách, kết quả hợp tác hiệu quả giữa Việt Nam và hệ thống phát triển LHQ. Việt Nam cần tăng cường đào tạo, bồi dưỡng và đầu tư nguồn lực thoả đáng để xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác đối ngoại ở các Bộ, ngành, địa phương có đầy đủ bản lĩnh, tinh thông nghiệp vụ, có trình độ ngang tầm khu vực và quốc tế, hình thành đội ngũ chuyên gia có năng lực chuyên sâu, khả năng tham mưu, xử lý các vấn đề toàn cầu; đẩy mạnh việc cử người làm việc cho các tổ chức quốc tế và khu vực trong các lĩnh vực liên quan; tích cực trang

bị, đào tạo kỹ năng chủ trì, triển khai các hoạt động, sáng kiến ứng phó với các thách thức an ninh phi truyền thống tại các diễn đàn đa phương.

Tóm lại, LHQ nói chung và hệ thống phát triển LHQ nói riêng đang trải qua một quá trình chuyển đổi chính sách mạnh mẽ để thích ứng với thế giới hậu đại dịch Covid-19 và đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các SDGs, từ đó duy trì và củng cố vị thế trung tâm trong quản trị toàn cầu. Việt Nam cần “chuyển đổi trạng thái” để nắm bắt hiệu quả những dư địa hợp tác, tranh thủ tối đa nguồn lực hỗ trợ của LHQ để giúp đất nước phát triển nhanh, bền vững, không ngừng nâng cao uy tín, vị thế, đóng góp trách nhiệm vào công việc chung của cộng đồng quốc tế ♦

CHÚ THÍCH:

¹Thế giới đang đứng trước nguy cơ mất an ninh lương thực nghiêm trọng nhất kể từ Chiến tranh thế giới thứ 2 với 323 triệu người đang phải chịu nạn đói (nguồn: <https://www.fao.org/newsroom/detail/fao-and-wfp-warn-oflooming-widespread-food-crisis-as-hunger-threatens-stability-in-dozens-of-countries/en>, truy cập ngày 13/7/2022).

²United Nations: *The Sustainable Development Goals Report 2021*, New York, pp. xx-xvi.

³<https://www.qdnd.vn/quan-su-the-gioi/tin-tuc/chi-tieu-quan-su-toan-cau-tang-ky-luc-692686>, truy cập ngày 13/7/2022.

⁴Gần đây, các nước lớn liên tục đưa ra nhiều sáng kiến có nội hàm gắn nhiều các lĩnh vực phát triển để tăng cường tập hợp lực lượng như Mỹ công bố Khuôn khổ kinh tế Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương vì sự thịnh vượng (IPEF), Trung Quốc đẩy mạnh triển khai Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) và mới công bố Sáng kiến Phát triển Toàn cầu (GDI), EU công bố Cổng kết nối toàn cầu (Global Gateway), G7 phát động Sáng kiến Cơ sở hạ tầng và Đầu tư toàn cầu (PGII).

⁵Đây là loại hình quỹ đầu tiên cho phép tư nhân, các tập đoàn đóng góp trực tiếp vào các nỗ lực toàn

cầu, với tổng số tiền huy động được lên đến 242 triệu USD; qua đó giúp WHO triển khai các nguồn hỗ trợ cho các tuyến đầu chống dịch (trang bị vật tư y tế, dụng cụ xét nghiệm), hỗ trợ các nhóm dễ bị tổn thương, đẩy nhanh quá trình nghiên cứu vắc-xin, xét nghiệm và phương pháp điều trị.

⁶United Nations: *Our Common Agenda: Report of the Secretary-General*, New York, pp. 1-20.

⁷Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) của Việt Nam đã cam kết đến năm 2030, bằng nguồn lực trong nước Việt Nam sẽ giảm 8% lượng phát thải khí nhà kính so với kịch bản phát triển thông thường (BAU), và có thể đạt 25% nếu nhận được hỗ trợ quốc tế.

⁸Sông Hồng, sông Cửu Long (sông Mê Công), sông Đồng Nai, sông Cà, sông Mã, sông Bằng Giang-Kỳ Cùng.

⁹Theo một dự báo của Oxfam, đến năm 2030, khả năng nước biển dâng có thể làm khoảng 45% diện tích đất của đồng bằng sông Cửu Long bị nhiễm mặn hoàn toàn; khoảng năm 2100, mực nước biển sẽ dâng lên mức hơn 1m, khiến 90% diện tích đồng bằng sông Cửu Long có thể bị ngập lụt hàng năm (Nguồn: <https://dangcongsan.vn/xay-dung-xa-hoi-an-toan-truoc-thien-tai/nhung-nguy-co-dong-bang-song-cuu-long-phai-doi-mat-do-bien-doi-khi-hau-592672.html>, truy cập ngày 13/7/2022).

¹⁰Chẳng hạn, thông qua vai trò kết nối của LHQ, Việt Nam đã tiếp nhận 146 triệu USD hỗ trợ từ Quỹ Khí hậu xanh (GCF); hơn 494 triệu USD từ Quỹ Toàn cầu phòng, chống HIV/AIDS, bệnh lao và bệnh sốt rét; 196 triệu USD từ Liên minh GAVI.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 2.

2. Nghị quyết số 11/NQ-CP ngày 30/01/2022 của Chính phủ về Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội và triển khai Nghị quyết số 43/2022/QH15 của Quốc hội về chính sách tài khoá, tiền tệ hỗ trợ Chương trình.